

ประกาศกรมกิจการผู้สูงอายุ
เรื่อง ผลการคัดเลือกบุคคลให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ

ด้วยมีข้าราชการในสังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุ ซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ เป็นผู้มีความสามารถตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ได้จัดทำแบบพิจารณาคุณสมบัติบุคคล โครงร่างการเสนอผลงาน แบบการเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน และผลการปฏิบัติราชการย้อนหลัง ๓ ปี เข้ารับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงาน เพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ในตำแหน่งที่ครองอยู่ จำนวน ๑ ราย คือ นางสาวปัญญาพร ชนะสุข ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๑ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ

อาศัยอำนาจตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ประกาศ อ.ก.พ. กรมกิจการผู้สูงอายุ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประเมินบุคคลและผลงาน เพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ของกรมกิจการผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงคัดเลือกให้ข้าราชการดังกล่าวข้างต้นผ่านการประเมินบุคคลให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ ตามบัญชีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้มีการทักท้วงได้ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ประกาศ และให้ผู้ที่ได้รับคัดเลือกจัดส่งผลงานและข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน ต่อสำนักงานเลขาธิการกรม ภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก ทั้งนี้ การแต่งตั้งเมื่อผู้เข้ารับการคัดเลือกได้ผ่านการประเมินบุคคลและประเมินผลงานแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดำเนินการแต่งตั้งได้ไม่ก่อนวันที่กรมกิจการผู้สูงอายุได้รับคำขอประเมินผลงานที่มีเอกสารหลักฐานครบถ้วนสมบูรณ์สามารถนำไปประกอบการพิจารณาได้ทันทีโดยไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของผลงาน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายธนสุนทร สว่างสาลี)
อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

บัญชีรายละเอียดผลการคัดเลือกบุคคลให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ
แนบท้ายประกาศกรมกิจการผู้สูงอายุ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง/สังกัด ของผู้ได้รับการคัดเลือก	ตำแหน่งที่ขอรับการคัดเลือก เพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น	ชื่อผลงาน ที่จะขอรับการประเมิน	สัดส่วน ผลงาน (%)	ผู้ร่วมจัดทำผลงาน/ สัดส่วนของผลงาน (%)	ข้อเสนอแนวคิด การพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
๑	นางสาวปัญญาพร ชนะสุข ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๑ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุบ้านบางแค กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครอง สิทธิผู้สูงอายุ	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๑ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุบ้านบางแค กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครอง สิทธิผู้สูงอายุ	โครงการส่งเสริมบทบาทและ พัฒนาศักยภาพเครือข่าย ด้านผู้สูงอายุ	๙๐ %	นางสาวสุธีรา อัมพาส (๑๐ %)	แนวทางในการดำเนินการ โครงการปรับสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก ของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและ ปลอดภัย โดยการบูรณาการ ด้านเทคโนโลยีเพื่อสร้าง ความปลอดภัยและระบบ ป้องกันให้กับผู้สูงอายุ

ปัทมา

แบบเค้าโครงการเสนอผลงาน

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาวปัญญาพร ชนะสุข

♦ ตำแหน่งปัจจุบัน นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

- ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับต้น ที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาการในการทำงาน ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์ ภายใต้การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

๑. ดำเนินการเยี่ยมบ้าน ประเมินและเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุก่อนเข้ารับบริการ

๒. ดำเนินการเยี่ยมบ้าน ประเมินและให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะเร่งด่วน

๓. จัดทำทะเบียนประวัติผู้สูงอายุ ประเมินร่างกายเบื้องต้น สำนวญทรัพย์สิน และปฐมนิเทศ

๔. ประเมินผู้สูงอายุโดยทำแบบประเมิน ADL และจัดทำแผนการดูแลและช่วยเหลือรายบุคคล (Social Care Plan)

๕. โครงการให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก

๖. โครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย

๗. โครงการบริหารและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในชุมชน

๘. กำกับ ดูแล การฝึกภาคปฏิบัตินักศึกษาขณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

♦ ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

- ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญสูงในงานวิชาการสังคมสงเคราะห์ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๑. ดำเนินการเยี่ยมบ้าน ประเมินและเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุก่อนเข้ารับบริการ

๒. ดำเนินการเยี่ยมบ้าน ประเมินและให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะเร่งด่วน

๓. จัดทำทะเบียนประวัติผู้สูงอายุ ประเมินร่างกายเบื้องต้น สำนวญทรัพย์สิน และปฐมนิเทศ

๔. ประเมินผู้สูงอายุโดยทำแบบประเมิน ADL และจัดทำแผนการดูแลและช่วยเหลือรายบุคคล (Social Care Plan)

๕. โครงการให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก

๖. โครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย

๗. โครงการบริหารและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในชุมชน

๘. กำกับ ดูแล การฝึกภาคปฏิบัตินักศึกษาขณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง โครงการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ

๒. ระยะเวลาการดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๖๗

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐ (๒๕๖๐, หน้า ๑-๘) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุไว้ว่า "ผู้สูงอายุ" หมายความว่า ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปี บริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย และเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ว่าด้วยการจัดสวัสดิการสังคม ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดสวัสดิภาพและความผาสุกของประชาชน

แนวคิดความต้องการของผู้สูงอายุ

บังอร ธรรมศิริ (อ้างถึงใน กิ่ง ชาเรืองฤทธิ์, ๒๕๕๙, หน้า ๒๘๔) การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ แต่ละคนอาจมีความต้องการแตกต่างกันไปการศึกษาทำความเข้าใจพื้นฐานชีวิตของผู้สูงอายุโดยเฉพาะการดูแลจากครอบครัวจึงมีความสำคัญยิ่งโดยทั่วไปความต้องการของผู้สูงอายุสรุปได้ดังนี้

๑. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมตามฤดูกาล และต้องการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

๒. ความต้องการทางด้านจิตใจ ผู้สูงอายุต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับนับถือ การเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย

๓. ความต้องการทางด้านสังคม ผู้สูงอายุยังต้องการมีกิจกรรมทางสังคม เช่น การพบปะเพื่อน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น

๔. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคม และทำบุญรวมทั้งเป็นค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วย

แนวคิดผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Ageing) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี มีบทบาทในสังคม และสามารถใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์สร้างรายได้ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน โดยWHO นิยาม Active Ageing ว่าเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยได้รับโอกาสในการมีสุขภาพดี การมีส่วนร่วม และความมั่นคง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขณะอายุเพิ่มขึ้น แนวคิดนี้ประกอบด้วยสามเสาหลัก:

- สุขภาพ (health): ส่งเสริมการป้องกันโรค การดูแลสุขภาพจิต และการสนับสนุนบริการที่เหมาะสม
- การมีส่วนร่วม (participation): เน้นการทำงาน การทำอาสาสมัคร การเรียนรู้ต่อเนื่อง และกิจกรรมในชุมชน
- ความมั่นคง (security): ครอบคลุมความปลอดภัยทางสังคม การเงิน ที่พักอาศัย ที่เหมาะสม

งานวิจัยในไทยพบว่า ผู้สูงอายุถือว่า "การมีส่วนร่วม" คือการรักษาความสัมพันธ์ การทำบุญ บริการสังคม คือสิ่งที่ให้ความรู้สึกรักมีคุณค่าและรายได้ ผลการมีส่วนร่วมทางสังคมช่วยลดความเหงา ระบบความรู้ความเข้าใจดีขึ้น สุขภาพโดยรวมดีขึ้น และลดการใช้บริการสุขภาพที่เกินจำเป็น

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน (Community-Based Economy / Community Economic Development)

แนวคิดนี้เน้นการใช้ทรัพยากรและศักยภาพภายในชุมชน เช่น แรงงาน ทูทางสังคม วัฒนธรรม เพื่อสร้างรายได้และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและชุมชน หลักการสำคัญคือ "localizing economics" ที่ส่งเสริมการผลิตและบริการในชุมชน ลดการพึ่งพาตลาดภายนอกการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นการผสมผสานพัฒนาเศรษฐกิจกับสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันในระยะยาว ในชุมชนที่มีผู้สูงอายุเข้มแข็ง จะสามารถสร้างธุรกิจชุมชน เช่น งานหัตถกรรม โอท็อป กลุ่มทำอาหารพื้นบ้าน และบริการต่าง ๆ ที่รองรับความต้องการในท้องถิ่น

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

จากการที่ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผู้สูงอายุประมาณ ๑๓ ล้านคน คิดเป็น ๑๙% ของประชากรทั้งหมด (ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.๒๕๖๖) ซึ่งจากการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ แรงงาน ระบบบำนาญบำนาญ และคุณภาพชีวิตของประชาชน จำเป็นต้องมีมาตรการรองรับอย่างรอบด้าน ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนผู้สูงอายุ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย รวมถึงแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) ที่ส่งเสริมการทำงานและพัฒนาทักษะของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในช่วงต้นวัยสูงอายุ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างเป็นธรรม

กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อนการทำงานเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเสริมประสิทธิภาพทางสังคมในลักษณะการพัฒนาศักยภาพและการสร้างเครือข่ายในกลุ่มผู้สูงอายุ การส่งเสริมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพตลอดช่วงชีวิตภายใต้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ รวมทั้งดำเนินการส่งเสริมการมีรายได้และมิงานทำของผู้สูงอายุการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ โดยมีกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด ระดับพื้นที่ และในระดับสากล รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมหรือรวมกลุ่ม ซึ่งเป็นการสร้างผู้สูงอายุที่มีพลังมีศักยภาพให้แก่สังคม ซึ่งหากในสังคมมีผู้สูงอายุที่มีพลังมีศักยภาพมากเท่าไรก็จะยิ่งลดจำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพาหรือเป็นภาระของครอบครัว ชุมชนและสังคม ดังนั้นการส่งเสริมศักยภาพให้กับเครือข่ายที่มีการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุจึงเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ โดยเครือข่ายผู้สูงอายุจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ มีรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันมีมาตรฐานการดำเนินงานที่ได้รับการพัฒนาตามหลักวิชาการผ่านกระบวนการทำงานของพื้นที่จริง

ดังนั้น ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค จึงได้ดำเนินการจัดการอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาเครือข่าย/ศพอส. รวมไปถึงเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ ให้มีความเข้มแข็ง ขยายผลสู่ชุมชนอื่น ๆ โดยร่วมมือกับภาคีในพื้นที่ เพื่อให้เกิดระบบสนับสนุนที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับแผนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางสังคม เป็นการลดภาระต่อครอบครัวและสังคม เน้นการใช้ศักยภาพ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ของผู้สูงอายุให้เกิดประโยชน์ ผ่านการให้ความรู้ เสริมสร้างทักษะผ่านการฝึกอบรม ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมุ่งหวังให้ผู้สูงอายุมีพลัง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถดำเนินกิจการของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการจัดการอบรมให้ความรู้ หัวข้อ “เติมแรงสูงวัยด้วยพลัง Soft Power สู่ความเข้มแข็งของชุมชน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมเครือข่าย ศพอส. ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปพัฒนาช่องทางการสร้างรายได้ และสร้างการตลาดออนไลน์ Digital Marketing และเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนา

ศักยภาพเครือข่าย ศพอส. ให้มีความเข้มแข็งและเกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการอบรม ได้แก่ สมาชิกศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในพื้นที่ความรับผิดชอบของ ศพส.บ้านบางแค จาก ๖ จังหวัด ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี จำนวน ๒๕ แห่ง แห่งละ ๒ คน รวมจำนวน ๕๐ คน

เป้าหมายงาน

๑. ส่งเสริมเครือข่าย ศพอส. ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปพัฒนาช่องทางการสร้างรายได้ และสร้างการตลาดออนไลน์ Digital Marketing ได้

๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพเครือข่าย ศพอส. ให้มีความเข้มแข็งและเกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. วางแผนการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
๒. จัดทำโครงการเพื่อนำเสนอขออนุมัติหลักการโครงการ
๓. ประสานและชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการให้แก่เครือข่ายที่เกี่ยวข้องและกลุ่มเป้าหมาย เช่น พมจ.ในพื้นที่, หน่วยงานท้องถิ่นที่ดำเนินการร่วมกันในพื้นที่, กลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น
๔. ดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้
 - จัดช่วงเวลาการบรรยายอบรมให้ความรู้จากวิทยากรผู้มีความชำนาญและมีประสบการณ์ตามหัวข้อ ดังนี้
 - การสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้สูงอายุจากทุนในชุมชน
 - การสร้างผลิตภัณฑ์จาก Soft Power ในชุมชน
 - การทำช่องทางการตลาดในการขายผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบหน้าร้านและออนไลน์ นอกจากนี้ยังจัดให้มีการปฏิบัติเพื่อทบทวนความรู้และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการสร้างตลาดออนไลน์ด้วยตนเอง
๕. ติดตามประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละพื้นที่
๖. รายงานผลการดำเนินโครงการกลับไปยังกรมกิจการผู้สูงอายุ

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

		ตามเป้าหมาย
เชิงปริมาณ	จำนวนสมาชิกศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพและเครือข่ายผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพ	๕๐ คน
เชิงคุณภาพ	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับพื้นที่	๖ พื้นที่

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๖.๑ สามารถนำแนวทางไปปรับใช้กับโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมหรือการเรียนการสอนสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนในทุกพื้นที่

๖.๒ พัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้า/บริการผ่านสื่อออนไลน์ โดยผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้ด้าน Digital Marketing ไปใช้ในการขายสินค้าออนไลน์ สร้างเพจ Facebook หรือแพลตฟอร์มอื่น ๆ เพื่อขยายฐานลูกค้าและเพิ่มรายได้

๖.๓ สามารถต่อยอดกิจกรรมกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุในชุมชน โดยนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนากิจกรรมกลุ่มในพื้นที่ของตนเองให้มีความทันสมัย มีจุดขาย และมีแนวทางในการจัดการที่ดีขึ้น

๖.๔ ผู้ที่ผ่านการอบรมสามารถเป็นวิทยากรในพื้นที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้สูงอายุและสมาชิกในชุมชน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างรุ่นและคนในชุมชน/พื้นที่เดียวกัน (intergenerational learning)

๖.๕ เป็นการบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือ และสื่อต่าง ๆ เพื่อใช้ในการทำงานด้านผู้สูงอายุร่วมกัน

๗. ความยั่งยืนและขับเคลื่อนในการดำเนินการ

๗.๑ ความหลากหลายของพื้นฐานความรู้และทักษะของผู้เข้าอบรม โดยผู้สูงอายุแต่ละคน มีระดับความรู้ด้านเทคโนโลยีและการตลาดไม่เท่ากัน ทำให้การออกแบบหลักสูตรและการถ่ายทอดเนื้อหา ต้องปรับให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เข้าอบรมแต่ละคน

๗.๒ ความซับซ้อนในการประสานงานหลายจังหวัด ซึ่งเป็นการจัดอบรมสำหรับผู้เข้าร่วมจาก ๖ จังหวัด ต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการประสานงาน การเดินทาง การจัดที่พัก และการอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

๗.๓ การติดตามและประเมินผลหลังการอบรม การติดตามว่าผู้เข้าอบรมนำความรู้ไปใช้ได้จริงหรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและระบบการประเมินที่ชัดเจน หากไม่มีการติดตามอย่างต่อเนื่องใกล้ชิด อาจไม่สามารถวัดผลกระทบของโครงการได้

๗.๔ ความเข้าใจเรื่องแนวคิด Soft Power ของวิทยากรแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ซึ่งทำให้นโยบายบางส่วนของโครงการมีความแตกต่างกันตามองค์ความรู้และประสบการณ์ของวิทยากร

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๘.๑ ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์ ผู้สูงอายุบางรายอาจไม่มีสมาร์ตโฟน อินเทอร์เน็ต หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้าน Digital Marketing ทำให้การอบรมและการนำไปใช้จริง มีอุปสรรค

๘.๒ ข้อจำกัดด้านสุขภาพและสมรรถภาพของผู้เข้าร่วม ผู้สูงอายุบางรายมีข้อจำกัด ด้านร่างกาย เช่น สายตา การได้ยิน หรือความจำ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอบรม

๘.๓ ผู้เข้าอบรมบางกลุ่ม/ท่าน ไม่มีผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการผลิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถนำไปต่อยอดการดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ ควรมีการทำงานร่วมกับกลุ่มเป้าหมายอื่นในพื้นที่ โดยการสร้างระบบพี่เลี้ยงหรือกลุ่มช่วยเหลือในพื้นที่ จัดให้มีอาสาสมัครหรือคนในชุมชนเป็นพี่เลี้ยงด้านเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง และมีผู้ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดพร้อมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอย่างยั่งยืน

๙.๒ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น ควรประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ หรือวิทยาลัยชุมชน เพื่อขยายผลและให้การสนับสนุนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ เช่น การเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ด้านตลาด การสนับสนุนองค์ความรู้จากปราชญ์ชุมชนและทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น

๙.๓ กรมกิจการผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์ฯ ผู้สูงอายุบ้านบางแค ควรมีแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....

.....

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

๑) นางสาวสุธีรา อัมพาผล

สัปดาห์ผลงาน.....ร้อยละ ๑๐.....

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(ศาสตราจารย์ ดร. ชน. ล. พ.)

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าสัปดาห์การดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
นางสาวสุธีรา อัมพาผล	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(นางสาวนรพร ไซพฤกษ์)

(พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ.....)

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองทางสังคม
ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ).....

(นางสาวสุทธิดีร์ โทชนบท)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการวิจัยสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และบังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้

แบบเค้าโครงการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

๑. เรื่อง แนวทางในการดำเนินการโครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย โดยการบูรณาการด้านเทคโนโลยีเพื่อสร้างความปลอดภัยและระบบป้องกันให้กับผู้สูงอายุ

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากรอย่างรวดเร็ว โดยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aging Society) ซึ่งหมายความว่าสัดส่วนประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีมากกว่า ๒๐% ของประชากรทั้งหมด โดยจากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี ๒๕๖๗ พบว่าประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุคิดเป็นประมาณ ๒๐.๗% ของประชากรทั้งหมดของประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับตัวของสังคมในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะ “ด้านที่อยู่อาศัย” ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจำนวนมากยังคงพักอาศัยในบ้านที่มีอายุการใช้งานนาน สภาพทรุดโทรมหรือไม่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและข้อจำกัดทางการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นตามวัย เช่น การก้าวขึ้น-ลงบันได การใช้ห้องน้ำที่ลื่น หรือการเดินภายในบ้านที่ไม่มีราวพญุง โดยสภาพบ้านที่ไม่ได้ออกแบบมารองรับความเสื่อมของร่างกายผู้สูงอายุ เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่อาจนำไปสู่อุบัติเหตุซึ่งเกิดได้ง่ายและบ่อย เช่น การลื่นล้ม การสะดุดพรมหรือธรณีประตู การลื่นปัดเตาแก๊ส หรือแม้กระทั่งการตกจากที่สูง อันเป็นสาเหตุหลักของการบาดเจ็บและเสียชีวิตของผู้สูงอายุในระดับประเทศและระดับโลก (World Health Organization, ๒๐๒๑)

โดยยังพบว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่เพียงลำพัง หรือไม่มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด มีแนวโน้มเผชิญกับสถานการณ์ฉุกเฉินโดยขาดผู้ช่วยเหลือในเวลาที่เป็น เช่น การล้มภายในบ้าน ติดค้างโดยไม่ได้รับการช่วยเหลือ หรือการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่สามารถเรียกความช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่ เนื่องจากไม่มีระบบเตือนภัยหรือคนช่วยเหลือในเวลาจำเป็น การซ่อมแซมบ้านให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ จึงไม่ใช่เพียงการปรับปรุงที่อยู่อาศัยทั่วไป แต่คือการสร้าง “พื้นที่ปลอดภัย” ที่สามารถลดความเสี่ยงด้านสุขภาพและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีภายในบ้านของตนเอง นอกจากนี้ บ้านที่ได้รับการปรับปรุงอย่างเหมาะสม จะช่วยในการสนับสนุนสุขภาพจิตของผู้สูงอายุให้พวกเขารู้สึกมั่นคง ไม่เป็นภาระของลูกหลาน และยังสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระในบ้านที่คุ้นเคย โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาระบบสถานดูแลหรือต้องย้ายออกจากชุมชนของตน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การดำเนินการโครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัยในรูปแบบเดิมที่มุ่งเน้นเพียงการปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพ เช่น หลังคา ผนัง หรือพื้นบ้าน เป็นต้น ให้ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมตามหลัก Universal Design (UD) หรือ อารยสถาปัตย์ คือ หลักการออกแบบสภาพแวดล้อมให้กับคนทุกกลุ่ม ซึ่งแม้จะช่วยแก้ไขปัญหาด้านพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงได้ แต่อาจยังไม่เพียงพอในการป้องกันหรือเตือนภัยล่วงหน้าในกรณีฉุกเฉินได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่ภัยคุกคามต่อผู้สูงอายุในบ้านมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น

เช่น ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว รวมถึงภัยคุกคามจากบุคคลภายนอก เช่น การถูกลักทรัพย์ ลักขโมย ทำร้ายร่างกาย หรือหลอกลวง เป็นต้น ดังนั้น การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ จึงเป็นการสร้างกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้าง "ระบบคุ้มกัน" และเฝ้าระวังความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตในบ้านของตนเองได้อย่างมั่นใจและปลอดภัยยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐหลายด้าน ได้แก่

- นโยบายสังคมผู้สูงอายุแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๑) ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่อาศัยในชุมชนอย่างปลอดภัยและได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการดูแลสุขภาพและความปลอดภัย

- นโยบาย Thailand ๔.๐ ที่สนับสนุนการนำเทคโนโลยีอัจฉริยะมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ เพื่อสร้างสังคมที่ยั่งยืนและปลอดภัยมากขึ้น

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุจึงควรมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากการมุ่งเน้นการดำเนินการปรับปรุง/ซ่อมแซมเฉพาะโครงสร้างทางกายภาพเพียงอย่างเดียว มาเป็นการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามาร่วมด้วย เพื่อสร้างระบบสนับสนุนที่ครอบคลุมทั้งด้านความปลอดภัย สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุในระยะยาว ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความมั่นใจในการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุในบ้านของตนเองได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในบ้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย
๒. เพื่อสร้างระบบป้องกันผู้สูงอายุในที่พักอาศัยจากการนำเทคโนโลยีมาเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตประจำวันให้กับผู้สูงอายุ
๓. เพื่อสร้างระบบคุ้มกันเชิงรุกในการป้องกันเหตุฉุกเฉินและลดความเสี่ยงของผู้สูงอายุ
๔. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ผ่านการบูรณาการและร่วมมือร่วมกัน

แนวทางในการดำเนินการ

๑. คัดเลือกบ้านผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงสูงและมีความสนใจ
 - ดำเนินการสำรวจและประเมินสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยใช้เกณฑ์ความเสื่อมโทรมของที่อยู่อาศัย ภาวะสุขภาพ ความสามารถในการดูแลตนเอง และสถานะการอยู่อาศัย (ลำพัง, มีผู้ดูแล ฯลฯ)
๒. บูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงดิจิทัลฯ, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานด้านการศึกษา และบริษัทเทคโนโลยีภาคเอกชน เป็นต้น
๓. กรมกิจการผู้สูงอายุ ดำเนินการและสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งการเป็นผู้จัดการและประสานงาน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) อพม. อาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชน และผู้นำชุมชน เพื่อดำเนินการร่วมมือในการช่วยเหลือและดูแล ตลอดจนเสริมสร้างกระบวนการ

๔. จัดอบรมผู้สูงอายุและผู้ดูแลในการใช้เทคโนโลยี เกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์พื้นฐาน เช่น ปุ่มฉุกเฉิน กล้องวงจรปิด หรือระบบเซ็นเซอร์เตือนภัย/ความรู้พื้นฐานเรื่องความปลอดภัยภายในบ้าน วิธีสังเกตอาการสุขภาพฉุกเฉินเบื้องต้น และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น โดยอาจมีการจัดทำคู่มือเป็นภาพ พร้อมมีช่องทางให้ปรึกษาเพิ่มเติม เช่น Hotline หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษา

๕. ติดตามผลและความพึงพอใจ

- ประเมินความพึงพอใจหลังดำเนินโครงการ เช่น แบบสอบถาม ความสะดวกในการใช้งาน ความปลอดภัยที่เพิ่มขึ้น ฯลฯ

- มีระบบตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง

- สรุปผลรายงานผู้บังคับบัญชา และเสนอแนวทางในการดำเนินงานหรือการขยายผลไปยังกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ เช่น ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง เป็นต้น

ตัวอย่างเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้

- เซ็นเซอร์ตรวจจับการล้ม: ติดตั้งไว้ในห้องน้ำหรือห้องนอน และส่งสัญญาณเตือนไปยังญาติ หรือหน่วยแพทย์ทันที

- กล้อง IP Camera: เผื่อระวังการเคลื่อนไหวหรืออันตรายรอบบ้าน พร้อมการบันทึกภาพ และส่งข้อมูลผ่านมือถือ

- ปลั๊กไฟอัจฉริยะ: ตัดกระแสไฟเมื่อผู้สูงอายุเผลอทิ้งอุปกรณ์ไฟฟ้าไว้

- สมาร์ทล็อก/สัญญาณเตือนภัย: ป้องกันบุคคลภายนอกไม่ให้เข้าถึงตัวบ้าน

- อุปกรณ์สั่งงานด้วยเสียง (Voice Command): ให้ผู้สูงอายุสั่งเปิด-ปิดไฟ อุปกรณ์ หรือขอความช่วยเหลือโดยไม่ต้องลุกเดิน

- ระบบแจ้งเตือนยาและสุขภาพประจำวัน

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

Aging in Place หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่อาศัยในบ้านของตนเองหรือในชุมชนเดิมได้อย่าง ปลอดภัย มีอิสระ และมีศักดิ์ศรี โดยไม่จำเป็นต้องย้ายเข้าสู่สถานดูแลระยะยาว แนวทางนี้เน้นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับความสามารถที่ลดลงของผู้สูงอายุ เช่น การติดตั้งราวจับ พื้นกันลื่น หรือเทคโนโลยีสมาร์ทโฮมที่ช่วยเผื่อระวังความปลอดภัย การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคยมีส่วนช่วย ลดความเครียด เพิ่มความผูกพันกับครอบครัวและชุมชน โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๔) ระบุว่า การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตในที่อยู่อาศัยเดิมอย่างปลอดภัยจะช่วยลดภาระของภาครัฐในการจัดหาสถานดูแล และช่วยสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้กับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในยุคที่สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์

Universal Design หรือ “การออกแบบเพื่อทุกคน” หมายถึง การออกแบบสิ่งแวดล้อม อาคาร ที่อยู่อาศัย และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้โดยบุคคลทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย โดยไม่ต้องมีการดัดแปลงเพิ่มเติมในภายหลัง แนวคิดนี้มุ่งเน้นความเท่าเทียมในการเข้าถึงของผู้ใช้ทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้ที่มีข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหว

องค์ประกอบสำคัญของ Universal Design สำหรับผู้สูงอายุในที่อยู่อาศัย เช่น

- พื้นทางราบและกันลื่น ไม่มีธรณีประตู

- ราวจับในห้องน้ำและบันได

- ความสูงของอุปกรณ์ในบ้าน ที่สอดคล้องกับระดับการใช้งานจากระดับเข่าหรือทำนั่ง

- แสงสว่างเพียงพอ และระบบควบคุมที่ใช้งานง่าย เช่น ปุ่มขนาดใหญ่หรือตัวหนังสือชัดเจนซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงของอุบัติเหตุ และทำให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่อาศัยได้อย่างปลอดภัยและเป็นอิสระ

งานวิจัยในประเทศ เช่น โดย ผศ.ดร.กมลรัตน์ เกษสุวรรณ (๒๕๖๔) ระบุว่า การนำ Universal Design ไปประยุกต์ใช้กับบ้านผู้สูงอายุ ช่วยลดอุบัติเหตุในบ้านถึง ๖๐% และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตในถิ่นที่อยู่เดิมได้อย่างมั่นใจ (Aging in Place)

การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Participatory Development) คือ แนวทางการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายหรือชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน ไปจนถึงการประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, ๒๕๖๐) ในบริบทของการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ แนวทางนี้ช่วยให้ผู้สูงอายุ ครอบครัว และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกปรับปรุงบ้าน ติดตั้งเทคโนโลยี หรือแก้ไขสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับความต้องการและข้อจำกัดของผู้สูงอายุ นอกจากจะช่วยสร้างความมั่นใจและศักดิ์ศรีในการดำรงชีวิตแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการดูแลผู้สูงอายุ

ข้อจำกัดในการดำเนินงาน

- ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เทคโนโลยีบางรายการมีราคาสูง ต้องมีการวางแผนและการจัดซื้อแบบรวมเพื่อประหยัดงบ หรือบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่นๆ

- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุ: ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น สมาร์ทโฟน แอปพลิเคชัน หรืออุปกรณ์ควบคุมผ่านอินเทอร์เน็ต รวมทั้งอาจมีข้อจำกัดในการเรียนรู้ จึงต้องมีการออกแบบระบบให้ใช้งานง่ายมากที่สุด

- ข้อจำกัดด้านการบำรุงรักษาระบบระยะยาว อุปกรณ์เทคโนโลยีมีอายุการใช้งานที่จำกัดและต้องการการดูแลรักษา เช่น การเปลี่ยนแบตเตอรี่ หรือซ่อมแซมเมื่อชำรุด หากไม่มีงบประมาณหรือระบบสนับสนุนหลังการติดตั้ง อาจทำให้ระบบใช้งานไม่ได้ในระยะยาว

- ข้อจำกัดจากกฎระเบียบหรือขั้นตอนราชการ การเบิกจ่ายงบประมาณราชการในการจัดซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีบางประเภท อาจติดข้อจำกัดในด้านระเบียบ พัสดุ หรือคุณลักษณะเฉพาะ ทำให้กระบวนการจัดซื้อ-จัดจ้างล่าช้าหรือไม่สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบ

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงและปลอดภัยต่อการดำเนินชีวิต

๔.๒ ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ในบ้านของตนเองได้อย่างมีอิสระ มีศักดิ์ศรี โดยไม่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นตลอดเวลา

๔.๓ เกิดเครือข่ายความร่วมมือแบบบูรณาการในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ โดยมีภาคีต่าง ๆ มีบทบาทร่วมกัน

๔.๔ ครอบครัวและชุมชนตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

๔.๕ อัตราการเกิดอุบัติเหตุภายในบ้านของผู้สูงอายุ

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๕.๑ ร้อยละ ๘๐ ผู้สูงอายุที่ได้รับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

๕.๒ จำนวนครั้งของเหตุฉุกเฉิน/อุบัติเหตุภายในบ้านของผู้สูงอายุที่ลดลงเมื่อเทียบกับช่วงก่อน
ดำเนินการ

(ลงชื่อ).....
(ศาสตราจารย์พิเศษ รศ.ดร. พิชิต รุ่ง)
ผู้ขอประเมิน
(วันที่).....๗...../.....ก.ค....../.....๖๘.....